

INFORMÁCIA O PRIEBEHU A VÝSLEDKOCH ZASADNUTIA EURÓPSKEJ RADY, EURÓPSKEJ RADY (ČL. 50) A EUROSAMITU V DŇOCH 12.-13. DECEMBRA 2019 V BRUSELI

V dňoch 12.-13. decembra 2019 sa v Bruseli uskutočnilo **zasadnutie Európskej rady, Európskej rady (čl. 50)** a tzv. **Eurosamit**. Delegáciu SR viedol predseda vlády SR P. Pellegrini.

1. ZHRNUTIE

Prvýkrát samitu predsedal **Charles Michel** po tom, čo ho vedúci predstavitelia EÚ zvolili do tejto funkcie 2. júla 2019. **Dominantnou témou** samitu bola **klimatická politika**. Po náročných a dlhých rokovaníach všetky členské štáty nakoniec súhlasili s vytýčením **ambície dosiahnutia klimatickej neutrality v EÚ do roku 2050**. Poľsko sa však nateraz odmietlo zaviazat' k implementácii tohto cieľa, preto sa lídri k téme **vrátia na samite v júni 2020**. V súvislosti s obavami niektorých členských štátov týkajúcimi sa práva využívať jadrovú energiu Európska rada potvrdila **právo štátov na vlastný energetický mix a výber najvhodnejších technológií**. Na podporu pre regióny a odvetvia najviac postihnuté transformáciou má slúžiť navrhovaný **mechanizmus pre spravodlivú transformáciu**. V snahe zachovať konkurencieschopnosť EÚ podporili lídri aj plán Komisie navrhnuť **mechanizmus na kompenzáciu uhlíka na hraniciach EÚ**.

Viacročný finančný rámec na roky 2021 až 2027 (VFR) bol nakoniec **v úzadí** pozornosti. Dátum **mimoriadneho samitu** potvrdený zatiaľ nebol, predpokladaný termín je február, prípadne marec 2020. V ďalšom priebehu rokovaní preberie **vedúcu úlohu predseda Európskej rady Charles Michel**, ktorý plánuje zorganizovať bilaterálne stretnutia s jednotlivými lídrami začiatkom roka 2020.

Európska rada tiež bez diskusie rozhodla o **predĺžení sektorálnych sankcií voči Rusku** za neplnenie Minských dohôd a schválila závery k zvyšným témam samitu.

V druhý deň samitu sa uskutočnil **Eurosamit** v inkluzívnom formáte EÚ27, ktorý prijal spoločné **vyhlásenie**. **Absencia strategickej diskusie** potvrdila, že členské štáty majú **rôznu úroveň ambícií** v otázke prehlbovania **integrácie eurozóny**. Diskusia sa neskôr zúžila na štandardné zhodnotenie aktuálnej **ekonomickej situácie** v eurozóne, ktorá sa vo viacerých ukazovateľoch síce zlepšuje, ale problém naďalej pretrváva pri **nízkych úrokoch a investíciách**.

V nadväznosti na zverejnenie **výsledkov predčasných parlamentných volieb v Spojenom kráľovstve** zasadla aj **Európska rada vo formáte podľa článku 50**. Lídri vyjadrili záujem o čo **najúžšie vzťahy so Spojeným kráľovstvom**, ktoré budú založené na **rovnováhe práv a povinností** a **rovnakých podmienkach** pre ekonomických operátorov. Hlavným vyjednávačom EÚ v ďalšej fáze rokovaní zostáva **Michel Barnier**.

2. PRIEBEH ROKOVANIA

Stretnutie predsedov vlád V4

Pred začiatkom samitu lídrov sa uskutočnilo tradičné koordinačné stretnutie **predsedov vlád krajín V4**, na ktorom si premiéri vymenili pozície k jednotlivým témam samitu.

Zasadnutie Európskej rady (12.12.)

Úvod plenárneho zasadnutia lídrov patrilo tradičnému vystúpeniu **predsedu Európskeho parlamentu Davidovi Mariovi Sassolimu**. V ňom podporil cieľ klimateckej neutrality do roku 2050 a konštatoval, že návrh rokovacieho rámca VFR z dielne fínskeho predsedníctva nespĺňa predstavy európskych poslancov. V rámci prípravy Konferencie o budúcnosti Európy, ktorá by sa mala uskutočniť v rokoch 2020 až 2022, chce intenzívne spolupracovať s ostatnými inštitúciami EÚ. V januári plánuje predložiť plénu na schválenie prehlásenie o parlamentnej vízii konferencie tak, aby sa už začiatkom roka mohol Európsky parlament zapojiť do diskusie s Radou a Komisiou. Po odznení prejavu boli bez diskusie **schválené závery Európskej rady ku Konferencii o budúcnosti Európy**.

Nasledovala dlhá a náročná diskusia ku **klimateckej politike**, v ktorej sa napriek pôvodným plánom pokračovalo aj počas pracovnej večere. Členské štáty sa zhodli na potrebe **vedúcej úlohy EÚ** v tejto problematike na globálnej úrovni a význame zintenzívnenia klimateckej diplomacie. Ambíciou je vytvoriť z Európy prvý klimatecky neutrálny kontinent. Na to je potrebné zaviesť **podporný rámec**, ktorý pomôže zabezpečiť **nákladovo efektívnu**, ako aj **sociálne vyváženú a korektnú transformáciu**. Viaceré členské štáty však poukázali na potrebu **rešpektovať rôzne štartovacie pozície krajín a zohľadniť národné špecifiká a sociálne dopady**. Krajiny využívajúce **jadrovú energiu** vo svojich vystúpeniach zdôraznili význam podpory tohto zdroja energie, ktorý veľkou mierou prispieva k plneniu ich klimateckých cieľov. V otázke financovania štáty podporili vytvorenie **mechanizmu pre spravodlivú transformáciu**. K opatreniam v oblasti klímy má prispieť aj nasledujúci viacročný finančný rámec. Na ochranu európskeho priemyslu pred dovozom z krajín nerešpektujúcich environmentálne štandardy by malo byť zavedené tzv. **uhlíkové clo**.

SR potvrdila záväzok dosiahnuť cieľ **klimateckej neutrality do roku 2050** a svoje plány na vyradenie uhlia. Zdôraznila tiež právo štátov na **vlastný energetický mix** vrátane podpory jadrovej energie. Našu podporu má aj zavedenie **mechanizmu pre spravodlivú tranzíciu**, ktorý by mal byť určený pre regióny aj sektory najviac zasiahnuté prechodom a nemal by ísť podľa nás na úkor prostriedkov určených na politiku súdržnosti a spoločnú poľnohospodársku politiku. SR tiež súhlasí so zavedením tzv. **uhlíkového cla** na ochranu záujmov európskeho priemyslu.

Nasledovala stručná diskusia k **viacročnému finančnému rámcu po roku 2020**. Premiérka Fínska Sanna Marin z pozície predsedníckej krajiny v Rade EÚ **predstavila návrh konkrétnych čísiel** uvedených v revidovanom rokovacom rámci z dielne fínskeho predsedníctva, ktorý bol zverejnený 2. decembra 2019. Lídri vyzvali predsedu Európskej rady Charlesa Michela, aby pokračoval v rokovaniach s cieľom dosiahnutia konečnej dohody.

Večera bola venovaná aj **zahranično-politickým témam**. V nadväznosti na zasadnutie v normandskom formáte, ktoré sa uskutočnilo 9. decembra 2019 v Paríži, informovala nemecká kancelárka A. Merkelová a francúzsky prezident E. Macron o vykonávaní dohôd z Minska. Ich plnenie zhodnotili ako nedostatočné napriek určitým pozitívnym krokom vo vývoji, lídri preto odsúhlasili **predĺženie sektorálnych sankcií voči Rusku o ďalších 6 mesiacov**. Lídri tiež vyjadrili **solidaritu s Cyprom** v otázke nelegálnych prieskumných aktivít Turecka a tiež **s Gréckom** v kontexte nedávneho podpisu Memoranda Turecka s líbyjskou vládou o určení námorných hraníc, ktoré ignoruje existenciu gréckych ostrovov. Závery ku **vzťahom EÚ s Afrikou** a paralýzou **mechanizmu Svetovej obchodnej organizácie (WTO) na urovnávanie sporov** boli prijaté bez diskusie.

Eurosamit (13.12.)

Diskusia na **Eurosamite**, ktorý sa uskutočnil na druhý deň samitu v **inkluzívnom formáte EÚ27**, sa týkala troch rozmerov prehlbovania integrácie eurozóny - **reformy Európskeho mechanizmu pre stabilitu (ESM)**, dobudovania **bankovej únie** a rozpočtového nástroja pre konvergenciu a konkurencieschopnosť (BICC), tzv. **eurozónového rozpočtu**. Členské štáty majú **rôznu úroveň ambícií** v týchto otázkach a pokrok dosahujú len ťažko. Z tohto dôvodu sa pôvodná ambícia mať na Eurosamite aj strategickú diskusiu o prehlbovaní eurozóny po tom, čo do inštitúcií EÚ nastúpilo nové vedenie nenaplnila. **SR dlhodobo podporuje prehlbovanie integrácie eurozóny** a zasadzuje sa za skorý pokrok v diskutovaných oblastiach.

Lídri členských štátov mierne **znížili tlak** na čo najskoršie schválenie **reformy ESM**. Ďalší vývoj v návrhu **eurozónového rozpočtu** bol postúpený **do rúk predsedu Európskej rady** Ch. Michela, ktorý by sa mu mal venovať v širšom kontexte rokovaní o budúcom viacročnom finančnom rámci 2021-2027 od januára 2020. Lídri sa k prehlbovaniu eurozóny vrátia na Eurosamite najneskôr v **júni 2020**. V následnej diskusii o **aktuálnej ekonomickej situácii v eurozóne** rezonoval aj dnes všadeprítomný rozmer klímy. Európska centrálna banka vidí potenciál prispieť v zahrnutí **klimatických zmien** medzi **posudzované riziká**.

Zasadnutie Európskej rady (čl. 50) (13.12.)

Európska rada vo formáte podľa článku 50 na **krátkom zasadnutí** schválila **procedurálne závery** k ďalšiemu procesu brexitu, resp. k **rokovaniu o budúcich vzťahoch** so Spojeným kráľovstvom. V nadväznosti na výsledky britských predčasných parlamentných volieb lídri vyjadrili záujem o čo **najúžšie vzťahy so Spojeným kráľovstvom**, ktoré budú založené na rovnováhe práv a povinností a rovnakých podmienkach pre ekonomických operátorov. Toto **presadzuje dlhodobo aj SR**. V kontexte prípravy právneho rámca pre budúce vzťahy lídri vyzvali Európsku komisiu na čo najskoršie predloženie **rokovacieho mandátu** a Radu pre všeobecné záležitosti na jeho skoré schválenie.

Lídri potvrdili záujem, aby **Európska rada** bola aj naďalej **úzko zapojená** do prípravy budúcich vzťahov so Spojeným kráľovstvom za podpory Rady pre všeobecné záležitosti, Coreperu a **špecializovanej pracovnej skupiny**. Hlavným vyjednávačom EÚ zostáva aj naďalej **Michel Barnier**, pričom lídri mu vyjadrili poďakovanie za doterajšiu prácu a podporu. Ten v rámci svojho vystúpenia upozornil, že po vystúpení Spojeného kráľovstva by sa všetka pozornosť nemala presunúť len na rokovania o budúcich vzťahoch, ale **náležite by sme sa mali venovať aj implementácii Dohody o vystúpení, najmä írskemu protokolu**.

3. HLAVNÉ VÝSLEDKY SAMITU

Výsledky zasadnutia Európskej rady (12.12.)

Hlavným výsledkom zasadnutia Európskej rady dňa 12. decembra 2019 v Bruseli sú **závery Európskej rady**, ktorých základné elementy možno načrtnúť nasledovne:

Klimatické zmeny

- Európska rada schválila cieľ dosiahnuť, aby bola **EÚ do roku 2050 klimaticky neutrálna**. **Jeden členský štát sa nezaviazal k splneniu tohto cieľa**. Európska rada sa teda k tejto otázke **vráti v júni 2020**.

- Európska rada vzala na vedomie **oznámenie Komisie o európskom ekologickom dohovore**. Uznala potrebu zavedenia **podporného rámca** s cieľom zabezpečiť nákladovo efektívnu, spravodlivú, ako aj sociálne vyváženú a korektnú transformáciu, pričom sa zohľadnia rozdielne vnútroštátne východiskové pozície.
- Európska rada podporila **oznámenie Európskej investičnej banky** o zámere podporiť v rokoch 2021 až 2030 investície do **zelených opatrení vo výške 1 bilióna EUR**. Zdôrazňuje, že budúci VFR významne prispeje k opatreniam v oblasti klímy.
- Na podporu pre regióny a odvetvia najviac postihnuté transformáciou má slúžiť aj navrhovaný **mechanizmus pre spravodlivú transformáciu**. Európska rada víta oznámenie Európskej komisie, že jej nadchádzajúce návrhy budú zamerané na uľahčenie investícií vo výške 100 miliárd EUR prostredníctvom tohto mechanizmu.
- Európska rada vyzvala **Komisiu**, aby preskúmala, či si plnenie cieľa klimatickej neutrality vyžaduje **prispôsobenie platných pravidiel**, a aby **pravidelne informovala** o environmentálnom a sociálno-hospodárskom vplyve prechodu.
- Európska rada uznala, že je potrebné zabezpečiť energetickú bezpečnosť a rešpektovať **právo členských štátov rozhodovať o vlastnom energetickom mixe** a zvoliť si **najvhodnejšie technológie**. Niektoré členské štáty uviedli, že v rámci svojho národného energetického mixu využívajú **jadrovú energiu**.
- V snahe zachovať konkurencieschopnosť EÚ Európska rada vzala na vedomie zámer Komisie **navrhnuť mechanizmus kompenzácie uhlíka na hraniciach**.
- Európska rada vyzvala Komisiu, aby v roku 2020 čo najskôr pripravila návrh **dlhodobej stratégie EÚ**, ktorú by prijala Rada a ktorá by sa následne predložila sekretariátu Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy (UNFCCC).

Viacročný finančný rámec

- Európska rada vyzvala svojho **predsedu**, aby pokračoval v rokovaníach s cieľom dosiahnuť konečnú dohodu.

Iné body

- Európska rada požiadala nadchádzajúce chorvátske predsedníctvo, aby sa usilovalo o stanovenie pozície Rady k obsahu, rozsahu, zloženiu a fungovaniu **Konferencie o budúcnosti Európy** a na tento účel nadviazalo kontakty s Európskym parlamentom a Komisiou.
- Európska rada pripomenula, že prioritu by malo mať **vykonávanie strategického programu** dohodnutého v júni.
- Do konferencie by mala byť zapojená Rada, Európsky parlament aj Komisia v súlade s **mediiinštitucionálnou rovnováhou**. Spoločnú zodpovednosť by mali prevziať inštitúcie EÚ a členské štáty, ako aj ich parlamenty.
- Európska rada vyzvala Komisiu a vysokého predstaviteľa, aby jej poskytli dostatočné podklady pre **strategické rokovania na júnovom zasadnutí Európskej rady o vzťahoch s Afrikou** a o nadchádzajúcom samite medzi EÚ s Africkou úniou.
- Európska rada podporila Komisiu v tom, aby sa popri aktívnom **hľadaní trvalého riešenia paralýzy mechanizmu WTO na urovnávanie sporov** usilovala o dosiahnutie **dočasných dohôd s tretími krajinami**.
- Európska rada potvrdila svoje závery zo 17. – 18. októbra o protiprávných vrtných prácach Turecka vo výhradnej hospodárskej zóne Cypru a Memorandum o porozumení medzi

Tureckom a Líbyou o vymedzení námorných jurisdikcií v Stredozemnom mori označila za protiprávne. Európska rada potvrdila **solidaritu s Gréckom a Cyprom**.

- Európska únia vyjadruje **solidaritu s Albánskom** vzhľadom na nedávne zemetrasenie.

Výsledky Eurosamitu (13.12.)

- Lídri poverili Euroskupinu, aby v závislosti od ukončenia vnútroštátnych postupov pokračovala v **technickej práci** na balíku **reforiem Európskeho mechanizmu pre stabilitu (ESM)**.
- Euroskupina má urýchlene predložiť svoj príspevok týkajúci sa vhodných riešení financovania **rozpočtového nástroja pre konvergenciu a konkurencieschopnosť (BICC)**, ktorý bude súčasťou konzultácií **predsedu Európskej rady** s členskými štátmi v súvislosti s **VFR**.

Výsledky zasadnutia Európskej rady (čl. 50) (13.12.)

- Európska rada vyzvala Komisiu, aby predložila Rade **návrh komplexného mandátu** pre budúci vzťah so Spojeným kráľovstvom bezprostredne po jeho vystúpení, a **Radu pre všeobecné záležitosti**, aby ho **urýchlene prijala**.
- Európska rada uvítala rozhodnutie Komisie vymenovať do funkcie **vyjednávača pre rokovania o budúcich vzťahoch** opäť **Michela Barniera**.
- Medzi zasadnutiami **Európskej rady** budú **Rada pre všeobecné záležitosti** a **Coreper**, ktorým bude pomáhať **osobitná pracovná skupina**, zabezpečovať, aby sa rokovania viedli v súlade s celkovými **pozíciami, zásadami a mandátom** Rady na rokovanie.

4. ODPORÚČANIE A ĎALŠIE KROKY

- V súvislosti s očakávaným **začiatkom rokovaní** so Spojeným kráľovstvom o **budúcich vzťahoch** odporúčame rezortom **identifikovať pozície SR** v jednotlivých oblastiach rokovaní a aktívne **sledovať** prípravu **rokovacieho mandátu** a vývoj samotných **rokovaní**.
- Počas ďalších rokovaní o **viacročnom finančnom rámci na roky 2021 až 2027** naďalej presadzovať **pozíciu SR** a klásť dôraz na spoluprácu v rámci **skupiny Priateľov politiky súdržnosti**.
- V rámci práce jednotlivých rezortov odporúčame **reflektovať priority EÚ** zakotvené v **Strategickej agende** na roky 2019-2024.
- V záujme zachovania globálnej konkurencieschopnosti európskeho priemyslu a s ohľadom na automobilový priemysel na Slovensku odporúčame pri tvorbe dlhodobej stratégie EÚ s cieľom dosiahnuť **klimatickú neutralitu do roku 2050** zasadzovať sa za **spravodlivý a sociálne vyvážený prechod** na nízkouhlíkové hospodárstvo, právo členský štátov na **vlastný energetický mix** a zohľadňovanie **osobitostí jednotlivých členských štátov**.